

KORUPCIJA I BEZBEDNOSNI IZAZOVI***

Sažetak: *Borba protiv korupcije je imperativ za sve države u razvoju, jer ona destabilizuje zemlju i ugrožava elementarna prava običnih građana, dok korumpiranim pojedincima obezbeđuje lično bogaćenje i privilegije. Korupcija uništava vladavinu prava, podriva demokratiju i sprečava efikasnu i poštenu isporuku vladinih usluga. Takođe, podstiče porast autoritarnih oportunističkih koji nastoje da iskoriste društvene podele, ograniče slobodu i zloupotrebe javnu funkciju. Pored značajnog slabljenja institucija koje štite vladavinu prava, korupcija dovodi do drastičnog ekonomskog dispariteta i promovise organizovani kriminal i finansiranje terorizma. Time se podriva nacionalna bezbednost i politički, ekonomski i, povrh svega, društveni razvoj pogođenih država. Za efikasnu borbu protiv korupcije neophodna je transparentnost, a da bi transparentnost funkcionisala na adekvatnom nivou, trebalo bi da bude povezana sa unapređenjem unutrašnje resorne i civilne kontrole, unapređenjem organizacije i tehnologije administrativnih poslova i usluga, ali i sa aktivnijom pozicijom građana i medija.*

Ključne reči: *Korupcija, Nacionalna bezbednost, Organizovani kriminal.*

1. UVOD

Bezbednost danas ima širok spektar, može da utiče na ljudsku populaciju, ali i vojni, ekonomski, politički, društveni i ekološki sektor.¹ Prinslo (Prinsloo) ističe da je bezbednosno pitanje prvo povezano sa identifikovanjem pretnje prema referentnom objektu, a zatim sa procenom rizika koji pretnja predstavlja za referentni objekat.² Nacionalna bezbednost se odnosi na akte, mere, agencije i praktične metode za zaštitu građana jedne zemlje, odnosno na obezbeđivanje bezbednosti institucijama i vladinim subjektima i stabilizaciju privrede.³

Kada se razmišlja o nacionalnoj bezbednosti, uglavnom se pomisli na terorističko ili vojno delovanje koje ugrožava živote građana ili oštećenjima kritične infrastrukture. Tero-

* Vanredni profesora, Pravni fakultet, Megatrend univerzitet, sveto.lutovac@gmail.com

** Docent, Pravni fakultet, Megatrend univerzitet, nikoleta.lutovac@yahoo.com

*** Rad je rezultat Projekta Pravnog fakulteta FPBISD Bezbednosni izazovi savremenog društva.

¹ Više o tome: Williams, P. (ed.) (2008): Security studies: an introduction, (PDF) London: Routledge.

² Više o tome: Prinsloo, B.L. (2016): Security studies and management. Potchefstroom: NWU, Potchefstroom Campus. (Study guide INTL 824 PEC)

³ Dudley, C.A. (2018): Information- centric intelligence: The struggle in defining national security issues. International Journal of Intelligence and CounterIntelligence, 31(4), pp. 758–768.

risti često pokušavaju da zastraše stanovništvo nasumično ili namerno birajući mete nad kojima se vrši napad, sa ciljem da daju primer ostalim građanima. Podsticanje straha je taktika koju teroristički pojedinci i organizacije koriste da izvrše pritisak na vladu i opšte stanovništvo da ispoštuju njihove zahteve.⁴ Strah je emocija koja ima zaštitnu funkciju, a aktivira se kada se pojedinac nađe u situacijama u kojima oseća opasnost po svoje zdravlje i bezbednost. Kada se osoba oseća van emocionalne ravnoteže, sklona je da odmah deluje kako bi smanjila napetost.⁵ Poruke terorista izazivaju prvo strah kod ljudi, a zatim im nude adekvatne smernice kako bi trebalo da se ponašaju kako bi izašli iz zone takve nelagodnosti.⁶

Međutim, nije terorizam jedini koji podriva nacionalnu bezbednost. U nekim situacijama bezbednost u velikoj meri ugrožavaju i drugi faktori (unutrašnji), među kojima je i korupcija. Prema Otiteu (Otite) korupcija predstavlja izopačenje integriteta ili stanja stvari putem mita, naklonosti ili moralne izopačenosti. To uključuje ubrizgavanje dodatnih, ali nepravilnih transakcija koje imaju za cilj promenu normalnog toka događaja i promenu sudova i stavova poverenja. Sastoji se od toga da izvršioci i primaoci koriste neformalne, vanzakonske ili nezakonite radnje kako bi olakšali određeni proces.⁷ Korupcija igra negativnu ulogu u održavanju nacionalne bezbednosti, tako što korumpirani pojedinci ili organizacije mogu narušiti pokušaj vlade da učvrsti nacionalnu i ljudsku bezbednost.⁸ Ona destabilizuje zemlju na nekoliko načina. Prvo, prebacuje novac i institucije da služe korumpiranim liderima umesto naciji i njenoj javnosti. Drugo, korumpirani lideri omogućavaju lošim akterima da sprovode svoju praksu na njihovoj teritoriji. Treće, kriminalne mreže često pomažu korumpiranim liderima da održe kontrolu i peru svoj novac kroz zapadne finansijske sisteme. Unutrašnja korupcija uzrokuje da se institucije (i ekonomija jedne zemlje) erodiraju, a infrastruktura posustaje. Građanski nemiri često nastaju zbog rastuće nestabilnosti. Neretko, kada se nacija bori sa korupcijom, strani akteri koriste priliku da pristupe tim slabostima i uvećaju nestabilnost.⁹

⁴ Baltezarević, R. & Baltezarevic, I. (2023): Terorizam u digitalnom okruženju. *Baština*, Vol. 33 sv. 60, pp. 173-181 doi: <https://doi.org/10.5937/bastina33-44435>

⁵ Baltezarević, R. (2023): The role of fear on consumer behavior in the digital environment. 6. International social sciences and innovation congress, 25-26 February 2023, Proceedings: ISARC - Congress Book, (Ed. Assoc. Prof. Dr. Gökçe Cerev), Ankara, Turkey: Iksad Publications – 2023, p.p. 923-929. ISBN: 978-625-6404-68-7

⁶ Baltezarević, R. (2022): Novo oružje političkog marketinga: Sistemsko održavanje osećaja straha eWOM komunikacijom. In Prof. dr Dragan Tančić, Dr Jasmina Ahmetagić, Prof. dr Dalibor Elezović (Eds.), *THEMATIC PROCEEDINGS: Strah u naučnom i umetničkom stvaralaštvu* (pp.223-238). Institut za srpsku kulturu Priština – Leposavić ISBN 978-86-89025-80-4

⁷ Više o tome: Otite, O. (1986): On the Sociological Study of Corruption”. In Femi Odekunle (ed) *Corruption In Development*, Ibadan: University Press. pp.1-41 Research Issue, 1: 37-56.

⁸ Više o tome: Hare, R. M. (1973): *Applications of Moral philosophy*. Los Angeles: University of California press.

⁹ Više o tome: Shelley, L. (2014): *Dirty Entanglements. Corruption, Crime and Terrorism*. Cambridge University Press.

2. TEORIJSKI ASPEKTI BEZBEDNOSTI

Bezbednost označava slobodu od pretnji i poremećaja postojanja i razvoja.¹⁰ Bezbednost ima veze sa slobodom od opasnosti ili pretnji po sposobnost nacije da se zaštiti i razvije, promovise svoje negovane vrednosti, legitimne interese i unapredi dobrobit svog naroda. Stoga se unutrašnja bezbednost može posmatrati kao odsustvo tih tendencija, koje bi mogle da potkopaju unutrašnju koheziju, korporativno postojanje zemlje i njenu sposobnost da održi svoje vitalne institucije za promociju svojih osnovnih vrednosti i društveno-političkih i ekonomskih ciljeva, kao i ispunjavanje legitimnih težnji ljudi.¹¹ Bezbednost se može, takođe, definisati korišćenjem niza kriterijuma, od kojih su najčešći: potreba, vrednost, životni standard, zamena za sreću, svest, stanje, proces i pojava. Sa naučnog stanovišta, može se shvatiti kao svrshodno, složeno i organizovano ponašanje koje karakteriše uvođenje sukcesivnih i uzročno povezanih specifičnih promena, koje se manifestuju prihvatljivim nivoom zaštite zdravlja i života ljudi i dobara neophodnih za njihovu egzistenciju.¹²

Buzan i Hansen (Buzan & Hansen) ističu činjenicu da je bezbednost uvek vezana za određeni referentni objekat, za interne/spoljne lokacije, za jedan ili više sektora i na poseban način razmišljanja o politici. Može se podeliti u više kategorija, kao što su nacionalna, sajber, ekonomska, ekološka ili ljudska bezbednost.¹³ Međutim, neophodno je utvrditi šta se smatra bezbednosnim problemom za specifični referentni objekat, kada se utvrdi značenje bezbednosti i identifikuje njegova fokusna tačka. Ovo je poznato kao agenda bezbednosnih pretnji, koja uključuje stavljanje referentnog objekta u kontekst i određivanje specifičnih pretnji.¹⁴

Nacionalna bezbednost se može shvatiti kao širok spektar akata i mera za različite svrhe, kao što je zaštita nacije od terorizma, pružanje fizičke bezbednosti za stanovnike zemlje i njihove osobe, postojanje mera za zaštitu od sajber-napada, obezbeđivanje bezbednosti političkih ličnosti i ustava na osnovu kojeg su dužni da deluju, da štite živote ljudi kroz kontrolu stope inflacije, stabilizuju ekonomiju, štite životnu sredinu zemlje i održavaju ekološku ravnotežu prirode u granicama zemlje.¹⁵ Među merama koje se sprovode za očuvanje nacionalne bezbednosti nalaze se i mere sprečavanja korupcije, koje mogu podrivati društvo jedne zemlje i izazivati nestabilnost, koja često bude zloupotrebljena od strane stranih faktora.

¹⁰ MacCullum, G.C. (1967): Negative and Positive Freedom. *Philosophical Rev.* 76 (3): 312-334

¹¹ Više o tome: Ogaba, O. (2010): Security, Globalization and Climate Change: A Conceptual Analysis, in Osita E. E. & Ogaba O. [ed] *Climate Change and Human Security in Nigeria*. Lagos: NIIA.

¹² Jakubczak, R. & Wiśniewski, B. (eds.) (2016): Wyzwania, szanse, zagrożenia i ryzyko dla bezpieczeństwa narodowego RP o charakterze wewnętrznym. *Wyższa Szkoła Policji*, Warszawa, pp. 11-13.

¹³ Više o tome: Buzan, B. & Hansen, L. (2009): *The evolution of international security studies*. New York: Cambridge University Press.

¹⁴ Više o tome: Williams, P.D., ed. (2008): *Security studies an introduction*. New York: Routledge.

¹⁵ Mukhammadsidiqov, M. & Turaev, A. (2020): Influence of US Neoconservatism on formation of national security paradigm. *The Light of Islam*, 3, pp. 113-120.

3. UTICAJ KORUPCIJE NA NACIONALNU BEZBEDNOST

Čuveni politikolog Džozef Naj (Joseph Nye) je definisao korupciju kao ponašanje koje odstupa od normalnih dužnosti javne uloge zbog privatne (porodične, prijateljske, plemenske), novčane ili statusne dobiti.¹⁶ Takođe, korupcija se može shvatiti kao nezakonito, neetičko i neovlašćeno iskorišćavanje nečijeg političkog ili službenog položaja radi lične koristi.¹⁷ Korupciju među pojedincima izazivaju poroci kao što su srebroljublje i rasipništvo. Tompson (Thompson) smatra da javni službenici čine nemoralna dela iz pohlepe, želje za moći ili lojalnosti porodici i prijateljima. Ovo postavlja vitalna pitanja o moralnom statusu osobe i kvalitetu njenog karaktera.¹⁸ Kontrola nad državnom moći omogućava ljudima pristup privatnoj eksproprijaciji velikih količina nacionalnih resursa.¹⁹ Činjenica da prihodi nisu efikasno korišćeni u potrazi za socio-ekonomskim razvojem, dovodi do većeg siromaštva u zemlji. Nejednaka raspodela bogatstva među različitim sektorima u društvu, obezbeđuje da prihodi od državnih prirodnih bogatstava nemaju pozitivan i trajan uticaj na živote ljudi.²⁰ Korupcija se može konceptualizovati kao oblik društvene devijacije (kriminalne) koja je rezultat neuspeha ili nedostatka volje da se poštuju norme društvenih interakcija. Predstavlja vanzakonski oblik lošeg prilagođavanja koji uključuje prihvatanje kulturnih ciljeva društva i odbacivanje društveno odobrenih sredstava za postizanje ciljeva. Ukazuje na postojanje slabosti u agencijama društvene kontrole koje treba da kažnjavaju, a ne nagrađuju počinioce korupcije. Ako javni funkcioner proneveri javna sredstva koja se drže u njegovom poverenju, ili ako vrši neovlašćenu potrošnju ili prekoračuje dozvoljene granice u sumnjive svrhe, ako precenjuje ugovor da bi mogao da zaradi povrat, to se smatra korupcijom. Ukoliko kršeći pravila, dodeljuje državno zemljište sebi, svojoj supruzi, svom detetu ili prijateljima, ili na drugi način prisvaja svoj položaj u svoju ili nepravednu korist druge osobe, smatraće se da je takođe počinio korupciju.²¹

Korupcija je sredstvo uticaja. Uključuje isplate, podmićivanje, poklone i slično. Druge aktivnosti koje se svrstavaju pod korupciju su nepotizam i zloupotreba javnih sredstava. Ove stvari uopšte ne znače istu stvar i njihova različita značenja imaju implikacije na potragu za održivom javnom etikom, i naglašavaju fokus na etičku regeneraciju javnih funkcionera. Na primer, podmićivanje znači dati nešto nekome da bi se uticalo. Nepotizam podrazumeva da neka osoba na visokim položajima daje posebnu uslugu svojim rođacima. Pronevera znači

¹⁶ Nye, J. (1967): Corruption and Political Development: A Cost Benefit Analysis. *The American Political Science Review*. Vol. 61 No. 2, pp. 417-427.

¹⁷ Više o tome: Kwame, G. (1997): Tradition and Modernity. New York: Oxford University Press.

¹⁸ Više o tome: Thompson, D. (1987): Political Ethics and Public Office. Cambridge. Harvard University Press.

¹⁹ Više o tome: Iyayi, F. (2001): Human rights practices in tertiary institutions: Reality, prospects and obstacles. in CDHR Nigeria's tertiary Institutions and Human Rights. Lagos: Committee For The Defence Of Human Rights Publication.

²⁰ Više o tome: Ingham, K. (1990): Politics in Modern Africa: The Uneven tribal dimension. London: Routledge.

²¹ Više o tome: Nwabueze, N. (2002): Corruption: a Sociology Perspective, in Adejuge, M.A. (ed) Perspective on Nigeria's Fledgling Fourth Republic, Malthouse, Press Limited.

prisvajanje, odnosno uzimanje i pogrešno korišćenje tuđeg novca.²² Što je još važnije, operacije kriminalne kategorije belih okovratnika, koje čine osobe u biznisu, vladi i korporativnim organizacijama, koje krše državne i savezne statute, dovode do depresijacije javne etike i poverenja javnosti.²³ Vlada koja ne može efikasno da sprovodi svoju građansku povelju i promoviše javno dobro je slaba i opasna za sebe i građane. Korupcija održava ili nastavlja nejednakosti i reprodukuje postojeće obrasce privilegija.²⁴ Što je još gore, korupcija osigurava da se ugovori i imenovanja ne dobijaju na osnovu zasluga, čime se obeshrabruje pošten trud. To dovodi do nepoverenja u motive drugih i podriva kredibilitet onih na pozicijama moći. Stvara otpor prema autoritetu i primorava zvaničnike da pogrešno usmere oskudne resurse u sektore niskog prioriteta.²⁵ Resursi koji su koruptivno stečeni i zloupotrebjeni bi inače bili iskorišćeni da životi građana budu sadržajni. Endemska korupcija nekih vlada i javnih zvaničnika osigurala je da se efikasno planiranje i izvršenje nacionalnih razvojnih planova ne može postići. Shodno tome, adekvatni planovi za infrastrukturni razvoj, kao što su obezbeđivanje i održavanje dobre putne mreže, izgradnja škola, unapređenje vodovodnog snabdevanja itd, nisu bili ni pažljivo postavljani, niti ostvareni.²⁶

Korupcija igra negativnu ulogu u održavanju nacionalne bezbednosti. Ako nacionalnu bezbednost tumačimo kao zaštitu nacionalnog opstanka, onda se ona može posmatrati ili kao želja i sposobnost za nacionalnu samoodbranu²⁷ ili kao moć da se održava suverenitet vlade na njenoj teritoriji.²⁸ Pored toga što korumpirani pojedinci ili organizacije mogu narušiti pokušaj vlade da učvrsti nacionalnu i ljudsku bezbednost,²⁹ korupcija može takođe pružiti mogućnosti teroristima i organizovanom kriminalu da steknu informacije, znanje, opasne materijale, tehnologije i sisteme oružja. Korupcijske veze bezbednosnih i odbrambenih organizacija sa organizovanim kriminalom predstavljaju neposrednu pretnju bezbednosti zemlje i njenih građana.³⁰

Što se tiče preventivnih mera protiv korupcije, generalno, obuhvataju širok spektar aktivnosti usmerenih na prevazilaženje uzroka ove pojave. To se uglavnom odnosi na: a) istraživanje uskih grla i rizičnih oblasti za pojavu korupcije u administraciji; b) unapređenje organizacije i tehnologije administrativnih poslova i usluga; c) unapređenje veće transparentnosti u radu uprave, kao i u pogledu imovinskog stanja zaposlenih u upravi; i d) unapređenje unutrašnje resorne i civilne kontrole.³¹ Na primer, jedna od mera prevencije je redovno objavljivanje izveštaja i saopštenja na javnim internet stranicama uprava, kao i mogućnost dobijanja administrativnih usluga onlajn. Druga mera prevencije je smanjenje

²² Više o tome: Goldstein, J. (1999): *International Relations* 3rd edition. New York: Longman Addison Wesley.

²³ Više o tome: Gibbons, D. (1995): *Changing The Lawbreaker*. New Jersey: Prentice-Hall.

²⁴ Više o tome: Fatton, R. (1992): *Predatory Rule: State and Civil Society in Africa*. Boulder: Lynne Rienner.

²⁵ Više o tome: Elegido, J.M. (1996). *Fundamentals of Business Ethics*. Ibadan: Spectrum.

²⁶ Simpson, G. J. (1996): *The Diffusion of Sovereignty: Self-Determination in the Post-Colonial Age*. *Stanford Journal of International Law*, 32, 255.

²⁷ Više o tome: Ray, J. (1987): *Global Politics* 3rd edition. Boston: Houghton Mifflin.

²⁸ Goldstein, J. (1999): *International Relations* 3rd edition. New York: Longman Addison Wesley.

²⁹ Kolderie T. (1987): *What do we mean by Privatization?* *Society*: 46-51.

³⁰ NATO-DCAF, (2010): *Building Integrity*, p. 151-152.

³¹ Terziev, V., Nichev, N. & Bankov, S. (2016): *Corruption and national security*. *Инновационная наука*. 10. 189-196.

administrativne regulative, jer će se time smanjiti oblasti povećanog rizika od korupcije u administraciji. Takođe, preventivna mera se realizuje kroz transparentne i javne administrativne procedure, a da bi transparentnost funkcionisala još efikasnije, trebalo bi da bude povezana sa aktivnom pozicijom građana i medija.³²

Kako je korupcija uglavnom više prisutna u zemljama u razvoju neophodno je da vlade tih zemalja reformišu pravosudne sisteme tako što će obezbediti strožije kazne za osobe koje su proglašene krivim za koruptivne radnje. Takođe bi bilo poželjno da imaju nultu toleranciju na korupciju.³³ Aktuelno okruženje nacionalne bezbednosti karakteriše pojava međusobno povezanih i transnacionalnih pretnji i rizika, a korupcija se može posmatrati kao složen društveni globalni problem. Poštenu društveni segmenti doživljavaju ga kao ozbiljnu pojavu koja napada ekonomske i političke temelje društva, ugrožava stabilnost državnih institucija i utiče na životni standard stanovništva. Sve širi oblici ispoljavanja, složenost i kontinuirana diverzifikacija ovog fenomena, zajedno sa globalizacijom organizovanog kriminala, čine korupciju ozbiljnom pretnjom vladavini prava. Borba protiv faktora i akcija koje stvaraju pretnje i bezbednosne rizike zahtevaju nacionalni fokus, regionalne i globalne napore zainteresovanih strana i održavanje bezbednog okruženja.³⁴

4. ZAKLJUČAK

Korupcija predstavlja značajnu pretnju, čak i za zemlje sa visokim nivoom javnog integriteta i efektivnim antikorupcijskim kontrolama. Iako pretnje mogu doći iz inostranstva, preko lobiranja i političkih finansiranja, često su to unutrašnje pojave i zahtevaju akciju na nacionalnom nivou. Prioritet treba dati transparentnosti, kako domaći nivoi korupcije ne bi postali izvor regionalne ili globalne nestabilnosti, ili učinili zemlju podložnom neprimereanom uticaju stranih aktera. Korupcija, takođe, može da podstakne sukob i oslabi kapacitete države da zaštiti svoje građane od pretnji kao što su organizovani kriminal i terorizam. Podriva poverenje u vladu i legitimnost države i u ekstremnim slučajevima može prouzrokovati izbijanje građanskog rata.

Korupciju je teško iskoreniti, jer neki delovi društva, uglavnom najugroženiji, pate od neefikasnih javnih usluga, dok neki drugi, uglavnom elita, mogu imati koristi od korumpiranog statusa službenika (i davanja mita). Zloupotreba bogatstva jedne zemlje na račun korumpiranih pojedinaca proizvodi direktnu diskriminaciju ostalih članova društva, podriva kvalitet i dostupnost javnih usluga, povećavajući rizik od izbijanja nezadovoljstva i nasilja. Korupcija otežava borbu protiv siromaštva, gladi i nejednakosti, onemogućava kvalitetno pružanje zdravstvene zaštite i obrazovanja, stoga se može smatrati ključnom preprekom normalnog razvoja i funkcionisanja jedne zemlje i njenog naroda.

³² Ibid

³³ Ladan-Baki, I. S. (2014): Corruption and security challenges in developing countries. *International Journal of Politics and Good Governance*. Volume 5, No. 5.2 Quarter II 2014

³⁴ Više o tome: Shelley, L. (2014): *Dirty Entanglements. Corruption, Crime and Terrorism*. Cambridge University Press.

LITERATURA

- Baltezarević, R. (2022): Novo oružje političkog marketinga: Sistemsko održavanje osećaja straha eWOM komunikacijom. In Prof. dr Dragan Tančić, Dr Jasmina Ahmetagić, Prof. dr Dalibor Elezović (Eds.), THEMATIC PROCEEDINGS: Strah u naučnom i umetničkom stvaralaštvu (pp.223-238). Institut za srpsku kulturu Priština – Leposavić ISBN 978-86-89025-80-4
- Baltezarević, R. (2023): The role of fear on consumer behavior in the digital environment. 6. International social sciences and innovation congress, 25-26 February 2023, Proceedings: ISARC - Congress Book, (Ed. Assoc. Prof. Dr. Gökçe Cerev), Ankara, Turkey: Iksad Publications – 2023, p.p. 923-929. ISBN: 978-625-6404-68-7
- Baltezarević, R. & Baltezarevic, I. (2023): Terorizam u digitalnom okruženju. Baština, Vol. 33 sv. 60, pp. 173-181 doi: <https://doi.org/10.5937/bastina33-44435>
- Buzan, B. & Hansen, L. (2009): The evolution of international security studies. New York: Cambridge University Press.
- Dudley, C.A. (2018): Information- centric intelligence: The struggle in defining national security issues. International Journal of Intelligence and CounterIntelligence, 31(4), pp. 758–768.
- Elegido, J.M. (1996): Fundamentals of Business Ethics. Ibadan: Spectrum.
- Fattouh, R. (1992): Predatory Rule: State and Civil Society in Africa. Boulder: Lynne Rienner.
- Gibbons, D. (1995): Changing The Lawbreaker. New Jersey: Prentice-Hall.
- Goldstein, J. (1999): International Relations 3rd edition. New York: Longman Addison Wesley.
- Hare, R. M. (1973): Applications of Moral philosophy. Los Angeles: University of California press.
- Ingham, K. (1990): Politics in Modern Africa: The Uneven tribal dimension. London: Routledge.
- Iyayi, F. (2001): Human rights practices in tertiary institutions: Reality, prospects and obstacles. in CDHR Nigeria's tertiary Institutions and Human Rights. Lagos: Committee For The Defence Of Human Rights Publication.
- Jakubczak, R. & Wiśniewski, B. (eds.) (2016): Wyzwania, szanse, zagrożenia i ryzyko dla bezpieczeństwa narodowego RP o charakterze wewnętrznym. Wyższa Szkoła Policji, Warszawa, pp. 11-13.
- Kolderie T. (1987): What do we mean by Privatization? Society: 46-51.
- Kwame, G. (1997): Tradition and Modernity. New York: Oxford University Press.
- Ladan-Baki, I. S. (2014): Corruption and security challenges in developing countries. International Journal of Politics and Good Governance. Volume 5, No. 5.2 Quarter II 2014
- MacCullum, G.C. (1967): Negative and Positive Freedom. Philosophical Rev. 76 (3): 312-334
- Mukhammadsidiqov, M. & Turaev, A. (2020): Influence of US Neoconservatism on formation of national security paradigm. The Light of Islam, 3, pp. 113–120.
- NATO-DCAF, (2010): Building Integrity, p. 151-152.

- Nwabueze, N. (2002): *Corruption: a Sociology Perspective*, in Adejugbe, M.A. (ed) *Perspective on Nigeria's Fledging Fourth Republic*, Malthouse, Press Limited.
- Nye, J. (1967): *Corruption and Political Development: A Cost Benefit Analysis*. *The American Political Science Review*. Vol. 61 No. 2, pp. 417-427.
- gaba, O. (2010): *Security, Globalization and Climate Change: A Conceptual Analysis*, in Osita E. E. & Ogaba O. [ed] *Climate Change and Human Security in Nigeria*. Lagos: NIIA.
- Otite, O. (1986): *On the Sociological Study of Corruption*”. In Femi Odekunle (ed) *Corruption In Development*, Ibadan: University Press. pp.1-41 Research Issue, 1: 37-56.
- Prinsloo, B.L. (2016): *Security studies and management*. Potchefstroom: NWU, Potchefstroom Campus. (Study guide INTL 824 PEC)
- Ray, J. (1987): *Global Politics* 3rd edition. Boston: Houghton Mifflin.
- Shelley, L. (2014): *Dirty Entanglements. Corruption, Crime and Terrorism*. Cambridge University Press.
- Shelley, L. (2014): *Dirty Entanglements. Corruption, Crime and Terrorism*. Cambridge University Press.
- Simpson, G. J. (1996): *The Diffusion of Sovereignty: Self-Determination in the Post-Colonial Age*. *Stanford Journal of International Law*, 32, 255.
- Thompson, D. (1987): *Political Ethics and Public Office*. Cambridge. Harvard University Press.
- Terziev, V., Nichev, N. & Bankov, S. (2016): *Corruption and national security*. *Иновационная наука*. 10. 189-196.
- Williams, P. (ed.) (2008): *Security studies: an introduction*, London: Routledge.

Lutovac Svetislav
Lutovac Nikoleta

UDK 355.1.072.6/.7
UDK 343.352
DOI: 10.5937/MegRev2302159B
Pregledni naučni rad
Primljen 02.02.2023.
Odobren 03.10.2023.

CORRUPTION AND SECURITY CHALLENGES

Summary: *The fight against corruption is imperative for all developing countries, because it destabilizes the country and threatens the basic rights of ordinary citizens, while it provides personal enrichment and privileges to corrupt individuals. Corruption destroys the rule of law, undermines democracy and prevents the efficient and fair delivery of government services. It also encourages the rise of authoritarian opportunists who seek to exploit social divisions, limit freedom and abuse public office. In addition to the significant weakening of institutions that protect the rule of law, corruption leads to drastic economic disparity and promotes organized crime and the financing of terrorism. This undermines the national security and political, economic and, above all, social development of the affected countries. Transparency is necessary for an effective fight against corruption, and in order for transparency to function at an adequate level, it should be connected with the improvement of internal departmental and civil control, the improvement of the organization and technology of administrative affairs and services, but also with a more active position of citizens and the media.*

Keywords: *Corruption, National security, Organized crime.*